

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Pral. 2.^a
CIUTAT DE MALLORCA

Administrador: Juan Riuort.

LA AURORA

A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiel Ferrer, 5.

A Palma: Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eularia, 25.—Llibreria de N'Ernest Frau, Brossa.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

Set màrtirs de la fe de Jesucrist

S'Acta Apostolicae Sedis, que vé a esser dins l'Esglesia Universal allò que és el *Bolletí Oficial del Bisbe* dins cada Diòcesi, publicà dia 5 d'octubre es decret d'introducció de sa causa de beatificació i de sa declaració des màrtiri de set *servants de Deu*, pertencients a la Companyia de Jesús, que es barbres gentils mataren durant es sigle XVII an el Canadà per odi a la Santa Fe de Jesucrist. Cinc d'aqueis jesuïtes eren de missa, ets altres dos llecs (Germans). Vetassí es seus noms i fets principals de sa seua vida: P. Juan de Brébeuf, que era es caporal de sa Missió entre aquells gentils; el feren benes a cops de faus. Havia compost un diccionari i altres llibres per donar a conèixer an ets altres missioners sa llengo d'aquells barbres. Era un apòstol fervent de sa devoció a la Mare de Deu, a St. Jusep i a l'Angel de la Guarda. — P. Gabriel Lalemant, després d'esser estat un gran professor de filosofia i teologia, anà an aquelles missions, a on se desturmellà ferm per convertir aquells barbres, fins que aqueis le hi agrairèn matant-lo, donant-li turments molt terribles. — P. Antoni Daniel escrigué exortacions piadoses i cansonetes devotes en llengo indiana i fundà un Seminari p'es nadius d'allà i ses Missions de St. Juan Batista, de St. Jusep i de St. Ignaci. Ets iroquesos (selvatges gentils) el mataren a ses portes de l'esglesia, a on era acudit per defensar ses *auveies del Senyor* que hi havia aplegades, ets indians convertits. — P. Carles Garnier instituí ses Missions de St. Juan i de St. Macià. Es barbres li despararen un arma de foc i el feriren; se'n anà encara correns a confessar un cristià que se moria, i poc després se morí també ell d'aquell tir, passant-ne una pena que no és de dir. — P. Nanal Chabanel fou professor de literatura a França; se'n anà llavò an el Canadà, exercitant-hi amb grosses dificultats es Ministeri Apostòlic. Se'n va a ses Missions de St. Macià, dient com se'n anava: « ¡S'es mester servir Deu fins a la mort! I mentres se revestia per dir missa, un renegat l'estrongolà. — P. Jaume Jogues dugué una vida apostòlica, molt queferosa i plena d'entreversos; ets selvatges li posen ses mans demunt i el fan esclau d'una familia iroquesa i llavò el mutilaren, taient-li part des còs; pogué fogir, torna a França, se'n torna an el Canadà, a on es selvatges el mataren a cops de faus. — El Germà Renat Goupil, que sabia molt de cirurgia, assistia an es malalts de l'hospital, mostrant es mateix temps sa Doctrina an ets al·lots i an es granats. Ets iroquesos el mataren a garrotades i a cops amb vergues de ferro, invocant ell es Noms de Jesús, Maria i Jusep. — El Germà Juan de la Lande, fone feel company del P. Jogues, i caigué com aqueix dins ses arpes d'ets iroquesos, qu el mataren a forsa de tugar-lo. — De màrtirs de la Santa Fe a ses Missions d'infels la Companyia de Jesús en té a centenars. Amb tot això i amb so bé immens que fa per tot arreu exercint es Sagrats Ministeris i anostrant es Jovent p'es camí de sa virtut i de sa ciencia, no és gens estrany si Satanàs li té jurada guerra a mort per mà des seus missatges ets anticlericals de tot pelatge que potien p'el món.

A boca tancada no hi entren mosques

Això deu haver dit s'*Obreretxo Balear* davant ses importants almoines que feu el Rdm. Sr. Bisbe de Mallorca amb motiu de sa seua solemne entrada an aquesta Diòcesi. Lo natural seria estat que n'hagués dit qualque cosa, agraint en nom de sa classe pobre aquells donatius importantants del Rdm. Sr. Bisbe. Això hauria fet aqueix paperango socialista si no fos lo que és, un missatge obstinat d'En Barrufet, si fos vertaderament un defensor, com s'ho diu, de sa classe pobre. S'*Obreringo* no passa d'esser un farsant de marca, un hipòcrita poca alatxa, que explota, emblanquina i engana es quatre malanats que fan sa cabollada de seguir-lo i de escoltar-lo-se. A s'*Obreretxo* li cau malament que cap persona esglesiaística o religiosa fassa gens de bé an es trebaiadors, an es pobres, perque, com ell sempre diu que tals persones exploten i tiranisen es pobres, cada obra que fan ses persones d'Esglesia o de Relligió p'es pobres, és un tapa-boques ferest p'es farsants socialistas com *Obrer Balear*.

Congrés Catòlic an ets Estats Units

Dins es setembre celebraren aqueix Congrés a Nova York, com cada any, ses societats Catòliques d'ets Estats Units amb sa benedició del Papa. S'inaugurà es Congrés dins la Seu Catòlica de St. Patrici, cantant-hi l'Ofici Sa Eminencia es Cardenal Arquebisbe de Nova York; hi devia haver dins la Seu més de deu mil persones. A defora esperaven milenars i milenars de gent per veure sortir sa gran acompanyada. Hi sortiren es *Cavallers d'En Colom*, mil Delegats des Congrés donant Mr. Walen es President es cap davant; venfen llavò devers sicents capellans i freres, coranta Monsejors, trenta cinc Bisbes, quatre Arquebisbes, entre ells Monsenyor Aversa, Nunci Apostòlic del Brasil, que era allà casualment, Sa Eminencia el Cardenal Gibbons de Baltimore, O'Connell Cardenal de Boston i el Cardenal Farley de Nova York. Monsenyor Bonzano, Delegat Apostòlic a Washington presidia ets Arquebisbes i es Bisbes. La Seu oferia un espectacle grandios. Monsenyor Lavelle, Rector de la Seu, feu amb gran eloqüencia s'escomesa a tot es Prelats i Congresistes, lletgint es telegrama de benedició i felicitació que enviava el Papa an es Congrés. Se celebrà aqueix a Madison Square Garden, i se considera que hi assistien unes devuit mil persones. Ademés des Cardenals, ets Arquebisbes i Prelats, parlaren es Governador de s'Estat de Nova York, Mr. Witman i es Pro-Sindic de la ciutat, Mr. Dowling, després des Cardenals i Arquebisbes. De manera que es Congrés ha resultat una esplèndida prova de sa feneria i poca són des catòlics nort-americans, es quals amb ses discussions haguieren raó de ses actuals necessidats religio-ses, econòmiques i socials, i prengueren acorts que sens dupte produiran fruits de benedició.

¡An ets Estats Units una acompanyada de 600 capellans i freres, 40 Monsenyors, 35 Bisbes, 4 Arquebisbes, tres Cardenals, un Nunci i un Delegat Apostòlic! ¡Si que n'hi ha per

agafar pell de gallina! ¿no és ver. anticlericalexos de l'engàn? ¡A una República tan forta i tan célebre dins s'historia com sa d'ets Estats Units tants de milenars milenars de catòlics! ¡I això succeix dins un d'ets Estats més progressius, pròspers i arditos de tot lo món! ¡O anti-clericals! de voltros si que's pot dir que lo que vos manca de cervell, e'hu teniu demés a ses potes!

Un Aplec masònic

Segons noticies que ha publicades es periòdic *Avanti* i altres papers públics, dins sa primera mitat d'octubre feren dins es Palau-Giustiniani de Roma un aplec masònic. a on discutiren es masonots es problemes de política exterior i interior, entrebaultats amb sa guerra i que aqueixa ha plantetjats. Un des principals arguments tractats fone es des progressos de «especulació clerical en ocasió de sa guerra. Es masons són així: s'atansen encara a parlar de «especulació clerical» després d'ets escàndols masònics des processos sobre provisió de s'exèrcit i altres intrigues ben esgarrades.—Feren després un estudi sobre sa política des Govern italià i sa verificació des fins territorials de s'actual conflicte europeu, particularment respecte «de ses aspiracions esclaves i ses necessidats franceses en sa questió de s'Adriàtic»: Hi hagué sessions molt borrascoses i discussions molt agres; fins n'hi hagué d'assistents que en sortiren bufant com es moixos, ben resoltos a formar estol per compte seu contra els altres. Vetassí com ses cassoletes masòniques volen a tota ultransa imposar a sa nació sa seua política sectaria, sempre plena d'odi contra es catòlics tots i més contra es soldats que amb sa Fe i amb s'oració s'encoratgen per s'heroisme

Es periòdic *Avanti* fa notar també que per los presents es mot d'orde de sa masoneria és d'esser «manco anti-socialistes i més anti-clericals»; i diu que això se veu en sa «nova actitud des diaris de Milàn, que són es més favorits de sa masoneria» i en sa «revenguda de sa nota decididament anti-clerical de l'*Idea Democràtica* de Roma, orga de sa masoneria».

— Idò noltros, diu la *Civiltà Cattolica* de Roma, dia 4 d'aquest mes, d'on prenim tota aquesta cosa, afegim que, no sols ses corrents tèrboles se fan més anti-clericals, sino més anti-papals. I amb sa masoneria estan d'acort i se fan missatges d'ella, just esclaus, fins i tot certs diaris que volen passar per seriosos, entre altres *Il Giornale d'Italia*, el qual desiara no sols sembla un eco de *Idea Democràtica*, sino que s'envitricolla en fantasie: de nom i d'aprovacions i reprovacions vaticanes, contradint-se i embulant-se de mala manera. Així és que dins es mostradors del *Giornale d'Italia* de sa plassa Sciarra no fa gaire hi havia una grossera i toixarrada caricatura de Sa Santetat el Papa, que l'erribaren a llevar p'es crits que es joves-catòlics anaven a fer-hi protestant ne. I això són es diaris que se presenten come oracles de sa sabiduria, concordia i justícia europea!

Sa glosada des gorrions

Aqueixa glosada la va treure n'Eli-sabet Santandreu i Prohens, de *Ca'n Barraques* de Manacor, quant tenia

catorze o quinze anys. En tregué d'altres i després se feu monja de sa *Congregació de la Faridat* de St. Vicens de Pa: l de Mallorca, i que per cert se morí anys enrera, al cel sia ella i tots los morts, Amèn. Aqueixa al·lota tenia an-e qui semblar en materia de gloses, perque era fia de Na Catalina Aina Prohens de *Ca'n Comes*, que també és morta fa anys, al cel sia ella també, que era una glosadora de ses millors que hi haja hagudes a Mallorca. Sa fia havia treta bé s'avior de sa mare, i si hagués seguit glosant, seria estada tant de s'ui des vent com Na Catalina Aina Lletgiu-la per un gust aqueixa *glosada des gorrions*, que hi veureu espiretjar sa gracia, s'ingeni i sa galanfia de conceptes i d'ocurrencies.

¡ESCOLTAU!

Val la pena de lletgir i meditar aqueix article que publicà dies passats *La Veu de Catalunya*.

Sobre la unitat de comandament

«A fi de que vegi el lector com la idea de la necessitat de l'unitat de comandament an el exèrcit de la Entente com condició precisa per l'èxit de les operacions militars és reconeguda arreu, citaré algunes opinions de diferents procedencies, i ja no els sarcasmes sistemàtics de l'Hervé i d'algún altre contra la manera de procedir dels aliats, sino de plomes sensates i respostades.

«Una direcció general de la guerra —diu la *Gaceta de Lausanne*, diari suís aliadòfil —és lo que manca a la Entente. Es precis crear-la permanent i molt forta. Sa falta seria perjudicial en un petit camp de batalla. ¿Què no serà en el més immens camp de batalla que mai s'hagi conegut?»

«L'atoritzat crític militar de *Le Figaro* que firma amb el pseudònim de Polybe diu per la seva part:

«Aquesta opinió —de la necessitat d' un comandament únic,—no és sols dels suïssos i nostra, sino de tots els aliats. Unitat de direcció assegurada per un consell permanent, sense que les seves reunions siguin anunciades a tot el món per telègraf: comunitat de recursos en homes, municions i diners i constitució de masses de maniobra»

«I cita l'exemple de lo que fan ets alemanys. Un Consell reunit el setembre a Mayence, sense previ avis. Hi assisteixen alemanys, austriacs, búlgars i turcs. S'exposen plans. L'Hindenburg proposa portar l'esforç de les quatre nacions contra Romania, i precisa fins les divisions que s'han de facilitar a Mackensen i a Falkenhayn. Es debat el pro i el contra i és acceptat el plan. Desde l'endemà, els quatre exèrcits el posen conjuntament en pràctica.

«Això és senzill i racional observa Polybe.

«I a continuació es dol que hi hagi militars d'espirit burocràtic als quals espanta tota innovació. ¿A qui al·ludirà?

«I per fi, el coronel Feyler en el *Journal de Geneve*, després d'exposar la senzillesa amb que l'alt comandament alemany dona ordres que són complides desseguida pels seus aliats, diu:

«En canvi, En Sarrail quasi no fa res i sembla que els serbis vagin per les seves: l'exèrcit rus d'Odesa apar una fantasia: els romanesos no poden

fer cara a dos punts a la vegada; Rússia no fa l'esforç que s'esperava. A Boulogne s'hi reuneixen els generalíssims francès i anglès i prenen acords sobre l'acció a Orient en absència de tot delegat rus.

«Si els esforços heròics dels exèrcits i dels pobles resten paralizats per manca de decisió ràpida i de comandament únic, bé val la pena, per salvar tot lo que es juga en aquesta campanya, de fer un sacrifici de principis, i més encara, d'amor propi nacional en ares de la pau.»

«Si: és precisa, és indispensable l'unitat de comandament si es vol guanyar. Per desgràcia per la Entente, fins en coses més petites falta aquesta unitat. El *Petit Parisien* es queixa de que al sector de Salònica, serbis, russos, anglesos, francesos i italians, obren cada contingent pel seu compte, i no amb mires a un fi comú.»

B. de Rocafort.

Es gorrions (1)

Un cas vos tenc d'explicar d'un abre ve i granat, que, per esser tan honorat per la seva antigüedat, mai es senyó el va tomar.

Era una mata, germans. No era abre que das compte, feia sobre un cortó d'ombra; i diuen que els aubarans d'ara fa quatre cents anys ja la donaven de nombre.

Es relam se podrigué; tant de temps el socam dret, i bona part que era sec, un dia d'aigo caigué, i amb so gran tomb s'en dugué quinze passes de paret.

Aquí era el punt millor per gorrions i titines: —Ja m'afines, no m'afines,— com que guaità a fin stró, vel'lant s'ordi i es segó que davem a ses galines.

Deien es gorrionets: —No hi tornarem posar peu... Aquí cantavem *deu-deu*, demanant es nostros drets.

E hi ha gorrió qui diu: —Bona desgràcia és estadal que m'han presa sa posada a on jo tenia empiu. Ja venia a fer-hi'l niu sa padrina de ma mare.

Vivia molt regalat amb sa beurada avinent: i, en fer un poc de vent, ja estava dins es forat. ¡Jesús que de bé he estat! ¡que estaré de malament!

En venís temps des crial, al fi de la primavera, jo me'n anava per s'era, i aplegava que menjar. Com eren a berenar jo me'n duia una barcella.

No vos ho creureu, germans, la ditxa amb-e que vivia: molt bé menjava i bevia; jo no tenia mals anys. Feia por an es milans i xorics si n'hi havia; i no'm vaig colgar cap dia que's gavax no fos ple abans.

Veis si m'anava bé tot i la ventura quina era! la mata era lletisclera; i, en treure's cap de ca-meua, ja bastava a qualche brot.

¿Voleu veure si és segur que hi feia bon habitat? Tant vaig arribà a engreixar, que un dia m vaig fer pesar: ses set i mitja passà; ses vuit no les me'n vaig dur.

No crec que's mateix senyor

(1) A la possessió d'hont és aquesta glosadora hi havia una mata gallinera molt grossa, a on feien niu molts de gorrions. Una ventada tomà la mata, el Senyor feu serrar la soca i els tions; i an aquesta al'lota li ocregué fer-ne una glosada.

que tenia s'heretat, que visqués tan regalat i amb pocs mal-de-caps com jo, que vivia en sa baldor, i no heu havia comprat.

En s'ivern lletisclera bona, i per s'estiu de tot gra; i llavò en donà es menjar a s'aviram sa madona, ja hi tenia qualche cosa per sa feina des guardar.

Aquí es senyor hi va anar i va fer serrar els tions, i es pobres des gorrions romangueren molt fellons perque res no les deixà.

Es gorrió ja és partit, ple de rabia fora mida. Li va dar una investida, que el se cuidà a menjar frit.

—Bon dia tenga, senyor,— com va entrar se topà amb ell. —¡Olal! ¿que tal, bon oucell? ¿Tu que ets aquell gorrió? Ell respon:—Per servir-lo. —¿Que té res de nou o no per allà aquell pagès meu?

—Jo venia a casa seua, que amb vostè tenc de parlar. —Idò ja pots explicar quina notícia és sa teua. —Es que'm va pendre ca-meua, i m'ho haurà de tornar.

Quant los seus varén comprar aquesta propietat, tal abre estava sembrat, i los meus antepassats ja feien es niu allà. Lo meu veng a demanar anant per s'antigüedat.

Aquí respongué's senyor: —Quant mon avi ho va comprar, no varen denunciar que hi hagués tal arrendador.

—I amb tant de temps qu'ha qu'és seu encara no hu ha mirat? No, i a s'acte està tocat que sa soca i es forat per consentut ja és meu.

—¿I en que hi has contribuït, per tantes queixes donar? Jo trob que m'has de pagar es temps que te'n has servit.

Tu hi anaves per terra meua, i mai te vaig penyorar. —No, senyor! Jo puc volar; no'n tenc mester gens de seua.

Però vostè ¿que no veu que som quedat destruit, que m'ha pressa casa i lilit, ni m'ha deixada una creu?

—¡Ja és una bona passada! Me'n faràs di un enfilal! Tu no m'has donat res mai, ¿i vols que jo te pac ara? —Senyor, ell no hi importova, perque si jo hu disfrutava, ja m'ho deixà's meu papai.

—¡Bono! no'm digues res més, que res fas comptes dar-te; i, si vols córrer, corrè, tateix no treuràs papés. —Senyor, jo'l duré a través. —Jo no hu sé si serà ver.

—¡Bono! ¿no res me vol dar? Jo ja veig es gomboi fet: Jo le hi posaré en plet i li assegure que perdrà. —¿No veus que's teu pletetjar, gorrió, parará a llet?

Vostè pot escampar puu, i aquest peix n'és afectat. Primer vostè haurà guanyat, i a mí'm daràn llibertat per apellar-me si vui. I vostè ja haurà fet ui, i jo no estaré cansat; i llavò un despuiat encalsarà un tot niu.

—Pledetja allà on voldràs, i pren per qualsevol vent; que amb s'influencia que tenc, posar-te amb mi no hi ha cas.

—Per vostè es perdre és segur, perque sempre pot pagar. Jo, si'm venen a encalsar, ja serà beure en dejú; que ni vostè ni ningú pendrà d'allà on no hi ha.

—¡Tu les vols haver amb mi, i no hi tens datos ni dita! Jo la duc feta i escrita que n'he de veure la fi. —¿I qui hu ha de de definir? —Es jutge de Vila-frita. —¿Quina cosa tan petita! ¡Halal! ¡depressa!... ¡anem-hil!

Preneu es camín-real, i se'n hi varen anar. Allà no varen trobar ni misser, ni escrivà, ni cap jutge ni fiscal, ni casa de tribunal, i se'n gueren de tornar.

Es gorrió'l convidà per un judici oral; i li va dir:—D'animal! ¿I a on t'has d'anar a apellar? —A Costitx me'n vui anar, que és el Jutjat principal.

Si aquí no puc guanyar, me tenc d'apellà a Madrid. I, si'm prenen es vestit, jo'm vestesc sense filar. Tampoc no l'he de comprar. ¡Mirau si hu és de profit!

I prengueren es camí, se'n anaren a Costitx. Allà tengué's seus amics es gorrió, i el traí.

Que va telegrafiar a tots es que coneixia que venguessen si volien, que tots feien falta allà.

Amb una gran prontitut va venís de Galatzó: que cridà's seu companyó, que vivia a So'n Tió de ses muntanyes de Lluch, i des cap de mig minut en va tení un esquadro.

N'hi anaren de Deyà, i de la Vila de l'Ofre, i de p'es puig de Sent Nofre. i de Carrossa d'Artà; però's de So'n Mostafa va essé's qui menà més tropa.

Es senyor també posà misser i procurador per aquesta questió; però no'l feren guanyar. ¿Qui s'havia de posar a contradi's gorrió? si foren un milió que l'anaren a defensar.

Tres jutges va replegar de gorrions berberiscos: A un li deien *don Xiscos* a un altra *don Torricos*, i es tercer *Don Palomar*. I va esser un gust escoltar questions i crits i giscos.

An aquell de Galatzó que li deien *don Pintat*, per esser d'antigüedat intel·ligent en això, li va assistir d'homo-bo, i li da es plet per guanyat.

Va esser un judici oral amb totes ses campanilles; gent de per totes ses viles anà an aquest tribunal. Pareixia's mercadal de ses llengos viscaines.

Es fiscal de s'Arracó i es misser de Galilea tots eren de l'assemblea: condemnaren es senyor. I va guanyà's gorrió de poder fé's niaró ademunt sa ximonea.

Un any va durar sa causa, i aquí va finir es Plet. Quant va estar tot compte tret, ja no hi hagué pel a raure: i sa perdua va caure dalt es qui havia bestret.

Ara se concluirà amb una advertició: que si teniu cap traïdor que vos moga questió, ni té per on agafar lo millor es deixar-lo anar amb raó i sense raó. Mirau aquest gorrió: mogué plet an es senyor, i sense raó guanyà, qu'amb un un poc més hi anà tota sa possessió.

ELISABET SANTANDREU I PROHENS.

En Ramón Picó i Campamar

Si que nu és trista la notícia que hem de donar avui an els bons mallorquins: és mort En Ramón Picó i Campamar, el gran poeta, el gran patrici! Per que no cregueu que l'amistat coral que ens unia an En Picó, ens tapi la vista, copiam allò que en diu *La Veu de Catalunya* de dia 14. Veiau ho!

«Un gran mestre de la poesia i la parla catalana, una altíssima figura de nostre gloriós desvetllament, el més complexe, el més agut i, per què no dir-ho, el més clàssic de nostres precursors romàntics, acaba de passar al realme de la immortalitat, a retrobar la companyia d'En Milà i Fontanals, En Marià Aguiló i En Verdaguer, dels quals era par en diversos aspectes de sa seva riquíssima personalitat, no del tot revelada en la seva deixa literària, forçosament escurçada per l'agobi i els mateixos honraments d'un lloc de íntima confiança en la il·lustre llar catalana dels Comtes de Güell, que li permetré de cooperar a tantes empreses d'exemplaritat patricia.»

«No és hora d'estudiar detingudament la senyaladíssima personalitat d'En Picó i Campamar. Però ella, que començà de gaudir en vida l'aureola de la més escollida veneració entre els seus contemporanis i els que el seguiran, honorarà sempre les antologies que vindran; i mentres la literatura catalana sigui amada i estudiada, i es transfongui a la vitalitat d'un poble lliure o feturós de llibertat, es sentirà la recança de les líriques inspiracions que ha deixat sense plasmar, de les belles obres teatrals que imaginava i descrivia amb tan lluminosa vèrbola, de les exquisides memories que havia de llegar-nos, ell, tan subtil, tant penetrant, testimom tan pròxim i tan íntens del fèrvid peregrinatge catalanesc.»

«Si en la poesia excel·lí, també fou insigne en la prosa; les evocacions històriques, les imatges clàssiques, la gravetat intensa la noble profecia patriòtica d'uns quants parlaments que d'En Picó ens romanen són exemple i delícia del nostre llenguatge recobrat. Politicament, tot i no pertànyer a l'element actiu no sols fou verb ardentíssim de nostres aspiracions nacionals, sinó que, quant se constituí la Lliga, figurà a la primera hora entre els més íntims partidaris de l'entitat capdal de la política nostrada. Fins a la seva mort ha honorat la Lliga amb la seua adhesió veritablement consagrada.»

«El nostre dol d'admiradors i amics de l'esperit genial que acaba d'amagar-se a nostres ulls contingents,—per viure sempre més en la nostra amor i el nostre culte,—ens veda altres paraules... Catalunya, mare nostra, porta d'ol, però s'és feta més augusta, car en el cel s'és enriquida la seva constel·lació sagrada.»

Nota biogràfica

«Es mort En Ramón Picó i Campamar, Mestre En Gai Saber, cavallerí-vol ciutadà altíssim patriota i un dels mallorquins més catalans i més identificats amb la vida de Barcelona.»

«Nat en 1848 a Pollensa —la de la superba badia—vingué a la metròpoli a l'edat dels onze anys i aquí ha fet estada fins que la mort l'ha sorprès, conservant per la seva vila i per Mallorca tota un afecte de predilecció que no era obstacle al que sentia per tota la terra catalana, de Salses a Santa Pola i d'Espanya endins Mediterrani enllà. Perquè en Picó fou un dels que més integralment sentiren l'amplia unitat de Catalunya.»

«Des de molt jove va dedicar-se a la literatura, obtenint notables triomfs en els Jocs Florals, dels quals havia estat

president, havent col·laborat en els principals periòdics i revistes catalanes; era col·laborador de *La Veu de Catalunya*, havia escrit algunes obres pel teatre. La qual cosa vol dir que les seves amistats eren nombroses.

En Picó i Campamar era un insigne escriptor, que practicava el seu art sense cap deria de convertir-lo en una professió. Era com un diletant que sols de temps en temps i en excepcionals circumstàncies sentia la necessitat d'escriure, que era acompanyada d'un afany seguit de perfecció. Veus aquí perquè amb tot i la seva activitat intel·lectual mai somorta, la seva producció és relativament escassa. I, en general, l'aspecte patriòtic hi domina. Ja ho indica el detall del seu mestratge en Gai saber, obtingut amb tres «englantines» seguides: «Visca Aragó», «Depressa» i «Ferràn V». El camp de la història era per ell un terreny en el qual es movia amb el major desembaràs, fent reviure els episodis que evocava amb una força d'actualització que tenia quelcom de prodigi. I és que sabia com ningú trobar el color d'època, la vibració passional, la força expressiva del llenguatge.

Aquesta qualitat no era exclusiva d'En Picó poeta, sinó que s'estenia al prosista i a l'home. I al retreure el prosista recordem d'una manera especial els seus discursos, tots ells inflamats del més pur patriotisme, tots ells documentats escrupolosament, tots ells vibrants i colorits i justos. Recordem com un dels memorables el dedicat als nostres morts en les festes del cinquantenari dels Jocs Florals; recordem també aquell altre, més llunyà, en el qual, presidint la poètica festa, glosà «Els tres sospirs de l'arpa» d'En Camps i Fabrés amb tanta de força, que el discurs, amb el seu aspecte d'ample patriotisme, era el millor monument que hagués pogut desitjar el poeta que l'inspirava.

En Picó amb el seu aire reposat de noble romàntic, era un home d'entusiasmes apassionats. Això i el sentit plàstic que prenía tota la seva producció, li feien estimar el teatre, en el qual havia obtingut molts anys enrera un èxit fort amb la tragèdia «Cor de roure». Ara més darrerament, havia donat a conèixer un episodi de la guerra de successió, magníficament trabat, d'un fort interès dramàtic.

Altra de les seves produccions de caràcter teatral era el poema «Garraf», del qual recordem una lectura deliciosa feta per l'autor mateix en un recambró de la vella Lliga de Catalunya que feia de sala d'actes. Perquè En Picó excel·lia en la lectura i tant com en la lectura en la conversa, sent un mestre veritable en l'art d'encisar tot interlocutor discret amb l'evocació de records personals i de temes històrico-patriòtics.

«Descansi en pau l'exquisit cavaller i literat insigne.»

I de que se morí En Picó? Sembla que d'una engina de pit. Diumenge feu encara la vida ordinària, sortí de casa seva, d'irà a la taula amb la seua família, sortí el de-cap-vespre i anà a una cassoleta d'amics, a on li pegà l'engina; l'acompanyen a casa seva en cotxo i aviat perdé el coneixement, entregant l'ànima a Deu dilluns dematí a les sis i mitja. Rebé així mateix els Sants Sacraments.

Que el Bon Jesús l'haja trobat en estament de gràcia! i si encara estigués entretengut an el purgatori, i que el tregui i l'admeta a l'etern descans de la santa glòria! i doni a tota la seua família molts d'anys de vida per pregar per ell i el conort i conformansa que tant i tant necessiten per suportar un cop tan terrible com és estada aqueixa mort. Al cel lo vegem! Amén.

Recordant una festa

Quant és arribada a l'hora de donar una passa, de prendre una determinació, d'imposar-se tot un sacrifici, quant és arribada a l'hora, no costa gaire fer-ho.

Molt sovint no se necessita més que una espira per ocasionar un formidable incendi. Talment succeí ab una festa solemníssima, pot ser mai somiada, que se celebrà a Binisalem dia 28 d'Octubre de l'any 1906.

Cosa d'una mesada abans, me trobava dins «Ca l'amo En Jaume», un obrador de sabaters de mestre Bartomeu Pons i Vidal. Conversant amb aquells bons operaris, cop en sec m'ocorregué preguntar: Els conradors de rotes i camps tenen St. Isidro per Patró; els que exploten la riquesa de les nostres mines han escullida Santa Bàrbara; els enamorats de l'art divinal han aclamada Santa Cecília; i... ¿vostros?— Noltros no'n tenim cap, respongueren tots a la una.—No hu direu pus! los vaig jo dir. Jo'l vos duc. Ja ha finit sa vostra horfanesa: es patrons des sabaters són San Crispí i San Crispinià, germans, que surtint de Roma a mitjan sigle III del Cristianisme, anaren cap a França ab lo fi noble d'escampar la llavor evangèlica, establint-se dins la ciutat de Soissons, a on, després de les seves tasques evangèlics, per no romandre mans fentes i a fi de porer atendre millor a les necessitats que reclama la vida, treballaven adobant les sandalies (espartenyas o varques) dels pobres cristians.

Aquelles paraules d'invitació cobraren força de manament. Abrasats del foc de l'entusiasme, improvisen una comissió per tractar més d'aprop la forma en que havien d'inaugurar una festa tan simpàtica.

Comensaren a posar fil a l'agulla i escampant-se per dins la vila aquell desig novell, vola de casa en casa, d'obrador en obrador: projecte que a les-hores ja du un gran acompanyament de molts interessants comentarís.

Era bo de veure que el programa de la festa havia d'abassar dues parts; religiosa i civica-popular. Per això tot d'una ja cercar predicador falta gent! No digué un de la comissió, ell per ésser la primera vegada mos hem de lluir! Cerca qui cerca predicador, troben a la fi lo Rt. P. Caldentey de la Congregació de Sant Lligori.

Com no pogueren celebrar la festa a la parroquia, ocordaren fer-la a l'església dels *Germans Agustiniàns*. El v. spre abans, després d'una bona repicada de campanes, hi hagué solemníssimes Completes, i l'ondemà solemniàl Ofici interpretant la Capella musical dels *Germans* una bella partitura de M^or. Llorens Perosi. L'església i plasseta-jardí s'estibaren de gent a més no porer. Tot brollava entusiasme.

Foren convidades a dita festa les Autoritats civils esglesiàstica, les quals després de l'ofici, juntament amb una comissió dels *germans agustiniàns* i davant davant la *música* del poble, anaren a l'obrador de mestre Bartomeu Pons i Vidal a on les obsequiaren ab un resfresc esplèndid.

A mitjan cap-vespre, congregats els operaris i operaries del gremi en la fàbrica d'En Lloaxim Roig, el Rt. P. Caldentey los feu un parlament propi de cas, i l'escoltaren amb molta d'atenció, fent-li sovint moltes de mansbelletes. Finit lo parlament el propietari de dit casal honrà la concurrència molt cavallerosament, ab una gran *bunyolada* per ésser fruita del temps.

Hora-baixa comensa en la plassa de l'església, que estava endiumenjada com per la festa del Sant Patró, un ball vitenc a l'estil del país.

Tal fonc la festa inaugurada aquell any. De llavò ensà una pintura que representa els Sants màrtirs quant adobaven sandalies i sufriren heroica-

ment el martiri, presideix els obradors humils del sabaters de Binisalem. Desde aquella diada saben es veis humils operaris que tenen uns Sants protectors del seu estament, que los recorden ab l'exemple de les seves virtuts que el treball no deshonra, i que dins la llar modesta dels obrers porer germinar lliris de puresa, roelles del martiri, tota flor de santedat.

Encara dura el perfum d'aquella festa, encara sentim l'escalfor d'aquelles brases que romangueren colgades. Elles com esca miraculosa han encès el foc dins el pit heroic d'uns quant obrers que malavetgen aguantar la mestra que perduri un recorri tan agradós. Són molt poch; més e-hu eren fa dotze anys. Els grans apostolats comensen dins l'espai molt reduït d'un cenacle per escampar se més tart inflamant de caritat el mon per tot arreu.

Cada any, empesos alguns d'ells per la conciencia d'un deber d'agraïment, se congreguen dins el temple parroquial per donar gracies i al mateix temps implorar singulars mercès per llur animes i bon èxit dels seus afans. Alguns no romanem encara satisfats. S'acosten an els graons de l'altar per assaborir el *Pa de vida eterna* que assacia i enforteix les pobres ànimes. Allà, su-ran l'altar los contemplareu embarbollant tendres pregaries. ¡O bons obrers! jamai s'apaguin els ecos de les vostres oracions! Atiau el foc de la simbòlica llantia! Per sempre romangui davant Deu encesa i sia penyora de dolça pau, d'aquella pau que entrunyella els pobles, d'aquella pau angèlica que aixuga les fonts dels odís, los rius de sanc!

X.

Noticies de sa guerra

Arribades dia 10

—Es periòdics de Polònia segueixen comentant favorablement s'indpendencia de sa seua nació que els han concedida Alemanya i Austria. Ara ets *aliats* fan tot quant saben per llevar importància a tal acte dels Imperis Centrals; los té compte fer ho així.

En Mackensen amb totes ses seues forces d'alemanys, búlgars i turcs se va apoderant dins Rumania de totes ses voreres del riu Danubi, que són tan importants per dominar Rumania; ja ha ocupades una partida d'illes que forma aquell grandió riu.

—Ets aviadors alemanys han volat aqueis dies part demunt ets inglesos i es fronescos devers el Somme, amollant-hi un escàndol de bombes; feren maig dins vint poblacions i dins es campaments inemics. Amollaven ses bombes d'una altaria de 2800 metres, set cents metres més amunt que sa cucua des nostro Puig-Major. Si que hu havia d'esser ferest. Una bomba que amollaren, de 50 kilos, esfondrà un tren que caminava.

—Es periòdic orga de s'Estat Major rus ha declarat que es pas des búlgars, alemanys i turcs p'es Danubi pot ésser molt fatal per Rumania.

—Es periòdics polacs venen plens d'articles tot d'alabansa an el Kaiser per haver concedida s'indpendencia de Polònia. De s'indpendencia de Polònia només n'estàn fellows ets *aliats*, i això és molt significatiu; en canvi es polacs n'estàn ben gojosos. Creim que es polacs saben lo que convé a Polònia una mica que ets *aliats*.

Arribades dia 11

—Diuen de Londres que es carregament que es submarí mercant *Deutschland* ha duit ara an ets Estats Units val deu milions de *dollars* (50.000.000 de pessetes). ¡Veïes si hu paga!

—No fa gaire que es submarins alemanys afonaren devers ses costes d'Irlanda deu navilis sucés i molts d'altres de diferents procedencies.

—Ets alemanys segueixen en totes ses mars que poren sa guerra submarina a fonant navilis a luf.

—Diuen que ets alemanys se'n han dutes a Alemanya cinc mil persones d'Anvers (Bèlgica) a la forsa.

—Es reservistes que se passetjaren aqueis dies per dins Atenes cridant *¡Visca el Rei!* veren un retrat d'En Venizelos dins una botiga de fotografies, hi entraren i en feren benes.

Arribades dia 12

—De Londres diuen que ses baixes que han tengudes ets alemanys des que comensà sa guerra són 853.317 morts, 195.154 presoners i 275.532 desapareguts i just ses des més d'octubre, 32.544 morts i 42.837 desapareguts. ¡El diantre son aqueis *aliats* per sebre ses baixes d'ets alemanys! Ses d'ells mateixos si que no les saben, o al manco no los diuen! ¡Son més vius que s'ase d'En Sales, que, com estigué avesat a no menjar, se morí!

—De Zürich arriba notícia de que sa *Junta Nacional* úngara ha trobades an es Càrpats (entre Ungría i Rússia) docentes mil tombes de soldats morts en batalla des que esclatà sa guerra. ¡Si que hu és terrible això!

—Telegrafien de París que ha causada gran impressió es derrer discurs de Mr. Asquith, President de Ministres d'Inglaterra, fet dins ses Corts d'allà, dient que Alemanya ha donat a entendre que estava disposta a restablir s'indpendencia de Bèlgica i Servia, i que així Inglaterra poria admetre es fer ses paus. Ses cassioletes polítiques de París tenen por de que Inglaterra no se prepar a pactar ses paus amb Alemanya deixant penjada la França.

—Es periòdics de França van mortosos ferm perquè Mr. Wilson ha triumfiat dalt Mr. Hughes per President d'ets Estats Units. Troben que convenia més an ets *aliats* Mr. Hughes que Mr. Wilson. Primer se deia que Mr. Hughes havia guanyat i un escabotell de partidaris seus sortiren p'es carrer cridant: *¡Visca l'Entente (ets aliats)!*

—De Viena telegrafien que no és ver que ets austriacs duguen idea de buidar de Triest! ¡Ses derrereres que tenen! Es contraris e-hu diuen de ganes que en tenen. Es allò de que *qui cerca porcs, ses ereies li grunen*.

—Le Temps de París diu que es germanòfils nort-americanos tot d'una anaven ajuda a Mr. Hugues en ses eleccions de President, però que llavò, disgustats de ses declaracions de Mr. Hugues a favor de l'Entente se passaren a Mr. Wilson, i el feren triumfar. Diu aqueix diari parisenc que ets *aliats* n'estàn ben sentits de Mr. Wilson perquè casi sempre ha fet es brou bo a Alemanya.

Arribades dia 13

—La gent de Galizia envia molts de missatges d'agraïment a l'Emperador d'Austria per haver los concedida s'autonomia; i es polacs també n'envien a dit Emperador i an el Kaiser per haver los concedida s'indpendencia, reconstituïnt Polònia come Estat independent. Ets *aliats* poren riure se'n i fer befa de tal restauració de Polònia; però es polacs n'estàn ben contents. Creim més es polacs que no ets *aliats*.

—En Gustau Hervé crida fort ferm contra es *luxe* i gasts superfluixos que fa la gent francesa, tirant es diners que fan tanta de falta an es soldadets des front, que han de parar ses bales d'ets alemanys i no tenen lo que han mester per defensar-se de ses inclemencies des temps. Confessa també que sa restauració de Polònia que Alemanya i Austria han feta és un mal cop per França.

—Venen noticies de Berna (Suïssa) que a Berlín hi ha una comissió polaca per organisar s'indpendencia de Polònia i crear tots ets organismes guver-

namentals des nou Estat, formant una Regència, un Consei d'Estat, ses lleis orgàniques convenients, i un Estat Major per organitzar s'exèrcit polac.

Arribades dia 14

—Von Bissing, Governador General de Bèlgica, parlant amb un redactor des diari *New York Times* ha dit perquè és que ets alemanys se'n duen es belgues a Alemanya a fer feina. S'industria belga viu de s'importació de primeres matèries i exportació de lo que fabriquen amb aquelles. Ara bé, Inglaterra, per matar de fam Alemanya no deixa dur a Bèlgica primeres matèries, i això deixà cinc cents mil belgues sense feina. Ses autoritats alemanyes se son desteiximades per curar aquest mal. Autorisaren ets Ajuntaments belgues per manllevar i donar feina an aquells que no en tenien. Això no ha dit bé perquè ha augmentat d'una manera feresta es deute d'ets Ajuntaments. Llavò provaren d'obrir de bell nou ses fàbriques. N'han ubertes una partida; algunes van bé altres no. Llavò Von Bissing feu passes per que Inglaterra deixàs dur primeres matèries per fer feina ses fàbriques belgues, i que Alemanya se comprometria a no consumir aquella fabricació i qui l'exportaria a un 75 per 100 del seu valor. Inglaterra no anà de res, i qui sofreix ses resultes són es pobres belgues. Hi havia uns cent mil obrers sense feina, que ets Ajuntaments havien de mantenir sense porer. A les hores comensaren molts d'ells a espitar-se a Alemanya per trobar feina; se'n hi anaren devers trenta mil. Això fe venir s'idea de dur aqueis obrers sense feina a Alemanya, per donar los-ne allà. I vetaquí lo que és sa deportació de belgues a Alemanya que es periòdics aliats hi han mogut tant d'escàndol, presentant-ho com un acte de tirania i despotisme i crueldat d'ets alemanys.

—Telegrafien de Nova London (North America) que es submari mercant *Deutschland* té ja tot es carregament a bord i partirà ben prest cap a Alemanya. Du trescentes tonellades de nikel, cautx (goma) i cromi.

—Un periòdic de Leipzig que reflecteix sovint es pensament del Kronprinz, comenta es darrer discurs del Canciller d'Alemanya dins el *Reichstag* referint-se a Bèlgica, dient:

«Des que Alemanya és un país militar, sa seguredat de s'Imperi i sobre tot sa seguredat de ses regions industrials del Rhin i de Westfalia exigeixen que ses nostres fronteres s'allarguin de d'allà. Bèlgica porà ésser independent de bell nou, però s'és mester que deixi d'esser cap pont per Inglaterra i que torn una regió o zona polèmica, necessària per la major seguredat de sa regió del Rhin i de Westfalia.

—Es submarins alemanys segueixen tirant a fons navilis aliats o que duen an aqueis contrabandol de guerra.

—Es critic militar de *La Veu de Catalunya* considera que es russos deuen haver acabades les seues reserves d'homos, perquè en tot es front rus i a Rumania no la veuen lluir en lloc aqueixa baldor de gent que ets aliats diuen que té Rússia. Sembla que En Brussilof amb so seu sistema de no plànyer ets homos, n'ha duits tants i tants a la fossa, que ja no en queden gaire de disponibles per tal objecte. Ja hu digueren molts de corresponsals de periòdics neutrals que dins es juliol i es gost visitaren es front rus, que era una cosa d'horror sa gent que En Brussilof sacrificava per capxifollar ets alemanys, resultant capxifollats es russos més que negú. Fa agafar pell de gallina es pensar sa responsabilitat que hauràn contreta devant Deu certs personatges amb motiu d'aquesta guerra. ¡Ai d'ells quant Deu los demàn compte de tota sa sanc que per culpa d'ells s'és escampada i ses morts que hi haurà hagudes!

En Juanet Carnisser

(acabatai)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que En Juanet amb sa seua barca i es mariners a la fi arribà an es port de sa ciutat a on era nat i hi tenia son pare i sa mare.

Se presenta a la casa, sense dir qui era, i troba son pare i sa mare vius de salut, però molt molt mostiis perquè aquella pobre gent, des que les descomparegué es seu fió, no tenguèren alegria pus.

—En Juanet los sabé entrar de lo més bé.

—Jo, los va dir, som, com veis, un Capità de barca; he desembarcat an aqueix port i m'han contat d'una família així i així que només tenien un allotó i los descomparegué assetsuaixí i no n'han sabudes noves pus. I me són vengudes ganes de conèixer-vos perquè m'han dit que éreu voltros.

Aquell pare i aquella mare, com sentiren En Juanet se calaren a plorar, i plora qui plora; es Capità de barca s'esforsava en consolar-los; però no hi havia res que fer.

Com tractà d'anar-se'n, li suplicaren que hi tornàs si poria, a fer-los companyia; ell los donà paraula de que hi haniria cada dia una hora fins i tant que sortiria de viatge.

Així com los ho prometé, e'hu complí: cada dia hi anava, estava una hora amb ells, sempre parlant d'aquell allotó que los havia descomparegut, i llavò es Capità li estrenyia cap a sa barca.

Però notaren es Carnisser i sa Carnissera que es Capità, quant entrava i sortia de ca-ells, no feia més que mirar es portal, finestres i balcons de ca-aquell Senyor que hi havia allà davant, ca-Na Catalina, que encara se mantenia fadrina, perquè per més partits bons que li eren sortits, no n'havia volgut cap, perquè cap homo hi havia que li agradàs, i s'únic que li agradaria havia descomparegut i no sabien per on parava; però ben alerta a dir que fos En Juanet! per no donar un disgust a son pare i sa mare.

An es Carnisser i a sa Carnissera les venia molt de nou que es Capità de barca miràs tant es portal, balcons i finestres de ca's senyor d'allà davant, fins que un dia li digueren:

—Dispens, senyor! I ¿que los coneix vostè an aqueis senyors?

—¿I Com voleu que los conega, si no los veuen mai?

—Ah! digué sa Carnissera. En Juanet nostro sempre jugava amb una fieta d'aqueis senyors que nom Catalina, que ja és una fadrina acabada i no s'ha volgut mirar cap homo mai, perquè diu que no n'hi ha cap que li agradi, i que només n'ha vist un mai que li agradàs, però que li descomparegué i no n'ha sabudes pus noves.

—I ¿qui devia ésser ell? demana es Capità.

—E'hu vaja a sebre vostè, diu sa Carnissera, si sa senyoreta no hu ha volgut dir mai.

Poreu fer comptes es coratge que cobrava es Capità com sentia aquelles comendacions; però procurava no fer-ho coneixedor.

Sa barca d'En Juanet era una barca de primera, garrida com cap altre n'hi hagués. Dins es Moll d'aquella ciutat no n'hi havia cap que s'hi pogués comparar ni d'una bona estona. Això feia que hi anàs molta de gent a veure-la; i es Capità tenia comanat an es mariners que la mostrassen a tothom que's presentàs.

I heu de pensar i creure i creure i pensar que arribà notícia de tal barca an aquell senyor de davant ca's Carnisser, i diu a sa senyora i a Na Catalina:

—M'és arribat que an es Moll e'hi ha una barca així i així, que diuen que

és tant de veure, i que la mostren a tothom. Anem-hi a veure-la!

—Anem-hi, idò! diuen aquelles Jues. I se posen ses cames an es coll tots tres i ¡cap an es moll manca gent!

Afinen sa barca d'En Juanet, s'hi arramben, demanen per entrar-hi, los diuen que sí, es Capità justament llavò arribava i los veu, los clava sa vista i prou que los va conèixer; i li costà una cosa de no dir es no fer coneixedor allò que li passà per dins es cor com se va veure Na Catalina davant, ja una dona feta i dins es ple de sa seua galania i gentilesa, encara que emboirada de tristor, fina, però fonda.

Ni Na Catalina ni son pare ni sa mare el conegueren a ell, sino que no feien més que mirar sa barca, que es Capità mateix los va mostrar fil per randa, explicant-los-ho tot, i ells que no se'n porien avenir d'aquella amabilitat extraordinaria des Capità, que no sabia que fer-se per ells.

Na Catalina no gosava dir tot lo que se sentia, veient aquell Capità tan plantós i tan jove; ara son pare i sa mare li donaren les gracies, li feren mil oferiments i el comprometeren a que hi anàs a fer-los visita, per porer-li oferir sa seua casa i obsequiar-lo d'una manera o altra.

Es Capità les donà paraula de que hi aniria, i per tapada los demanà a on devers era ca-seua. Ells le hi donaren entenent, i quedaren i tot quin dia ell s'hi entregaria.

Aquell dia es Capità, abans d'entrar a ca-aquell senyor, entra a ca's Carnisser, i diu an aquest i a sa Carnissera:

—Mirau, ja me som fet amic d'aqueix senyor d'aquí davant!

—¿Que mos diu? exclamaren ells.

—Lo que senti! diu es Capità. Ara hi vaig a tornar-los sa visita que me feren a sa barca.

—Senyor, digué sa Carnissera. I vostè ¿que es fad i o casat?

—Fadri! diu es Capità.

—Idò veja si se fa seua la senyoreta Catalina! diu sa Carnissera.

—Però si ella diu, contesta es Capità, que no hi ha cap homo que li agrat.

—Per ventura li agradarà vostè, diu sa Carnissera.

—Amèn! diu es Capità. Però encara es vert es jувaver! Es massa prest per parlar d'això.

—Sí, diu sa Carnissera; però ja sab que diu s'adagi: *s'ordi de lluny engreixa*.

Sobre tot es Capità surt de ca's Carnisser i se'n entra a ca-aquell senyor d'allà davant, que amb sa senyora i sa fia el reberen amb paumes d'or, desteixinant-se per obsequiar-lo tant com sabien.

Des cap de dies es senyor amb sa senyora i sa fia tornaren a veure sa barca, i conviden de bell nou es Capità per anar a ca-ells; es Capità hi torna i l'obsequiaren una cosa fora mida.

Per tercera vegada ells tornen a veure sa barca; i es senyor, notant que Na Catalina passa un gust molt gros d'anar a veure es Capità i de conversar amb ell, allà on mai l'havien poguda fer conversar amb cap homo, convida es Capità a dinar.

Es Capità digué que sí i quedaren en dia per fer sa dinada plegats.

Es vespre abans d'aquell dia es Capità se presenta a ca-aquell senyor, el crida de part, i li diu:

—Mir-se, per venir jo a dinar an aquesta casa, hi han de venir també es Carnisser i sa Carnissera d'aquí davant.

Aquell senyor, com sent això, feu una mala cara de lo més alt de punt, exclamant-se:

—¿Però a on surt ara? ¿Un Carnisser i una Carnissera haver-los d'asseure a sa meua taula? ¡Me crega que me vé massa de nou això!

—Senyor, diu es Capità, vostè hi pens i me diga clar i llampant si hi

consent o no. ¿Vol que jo veng a dinar an aquesta casa? Jo no hi puc venir si no hi venen aqueis dos pobrets, que he coneguts i me fan molta de compassió, perquè sembla que un fió que tenien los descomparegué, no saben per on i no l'han vist pus!

Aquell senyor com sent aquestes comendacions, se trastornà molt, estigué una bona estona sense dir res, fins que a la li se s'exclama:

—Res, m'acompanyi vostè a ca aqueis dos malenats, i los convidarem.

—Conforme! diu es Capità.

Dit i fet se'n entren tot-dos a Ca's Carnisser, i conviden Carnisser i Carnissera a dinar amb ells, lo endemà.

An aquelles dues ànimes los vengué molt de nou tot allò; però acceptaren sa convidada.

Es Capità lo endemà dematí agafa una caixeta i diu a un mariner:

—Du-te'n això a tal casa. Diràs que jo le hi envii, i que m'ho guardin fins que jo hi aniré.

A hora de dinar es Capità s'hi entrega amb so Carnisser i sa Carnissera, tots ben mudats, aquells senyors amb sa seua fia los reben, i los menen an es menjador per comensar a dinar, però es Capità diu:

—Esperin un poc per amor de Deu. ¿No ha duita un mariner una caixeta?

—Sí, senyor, diu sa senyora.

—Idò, diu es Capità, me deixin entrar dins una cambra amb aqueixa caixeta.

Le hi deixen entrar, tot sol, obri sa caixeta, hi hagué sa robeta que duia quant aquell esclau el deixà demunt aquell illot, se posa amb gran pena aquella roba, que ja no li cabia, i se presenta dins es menjador, i s'acosta an es Carnisser i a sa Carnissera i besant-los ses mans los diu:

—Mans, mon pare! mans, ma mare! Som En Juanet vostro! ¿no me coneixeu?

Aquells el se miraren de prim compte, i el conegueren; es senyor i sa senyora i Na Catalina el conegueren igualment, i romperen tots en plors.

Aquí es senyor diu a Na Catalina:

—Catalina, si vols En Juanet, ja tens es meu sí.

—En no ésser amb ell, diu ella, no me casaré amb negú.

Allà mateix varen resoldre es dia des casament i aquell dia se casaren, i venguen unes nesses de pinyol vermei i un ball ben vitenc, i sarau per llarc.

I visqueren tots plegats anys i més anys, i encara son vius si no són morts. I al cel mos vegem tots plegats.

JORDI DES RECÓ.

Notícies de Manacor

Dilluns dia 20, comensarà sa cobrança voluntaria de sa contribució territorial, i continuarà fins dia 25

Dilluns prop passat passà a millor vida la madona Antonia Vallespir i Muntaner. El dematí estava bona i abans de pondre-se es sol ja era morta. Al cel la vegem. Amèn, i a sa seua família que Deu los do sa conformansa cristiana i molts d'anys de vida per pregar per ella.

A sa plassa de Santigó han ubert un carrer nou que uneix aquesta plassa an *s'Alameda*, que ara s'és afegida a sa que ja hi havia que pujava de sa plassa des carril i passa p'es Torrent cap an es camí de Felanix.

Per dins So'n Galiana i venguent de sa part de St. Llorens des Cardessar, van senyant sa via des carril (Manacor-Artà). Ja frisen a Manacor de que aquest carril fassa es servici que li pertoca; perquè segons diuen, es tren qu'ara parteix a les sis, llavors passarà a les set mitja, i no es raro idò si se tracta des dormidós.